

The image is a collage of various Scottish scenes, including the Glasgow Necropolis, the Glasgow City Hall, and a winding road through a forest. The entire collage is overlaid with a semi-transparent magenta color. The text "Scottish Parliament" is centered in a white, bold, sans-serif font.

Scottish Parliament

Enric Miralles Benedetta Tagliabue Parlament d'Escòcia

Una forma marina de ferm

Roger Paez

Aquest text parteix de la pregunta sobre el perquè de la insistent presència dels plànols de situació en l'obra d'Enric Miralles. Amb independència del tipus de projecte, de la localització geogràfica o de l'escala de l'operació, el plànol de situació, més enllà de la seva funció localitzadora, esdevé sistemàticament territori de recerca. En els plànols de situació d'Enric Miralles entren en joc determinats aspectes de la realitat —present o passada, existent o projectada, geològica o cultural—, gairebé en una dansa amorosa en què sovint és difícil discernir-ne els agents.

Aventurem la possibilitat d'entendre que la importància dels plànols de situació en l'obra d'Enric Miralles respongui al fet que vehiculen una determinada comprensió de la relació entre arquitectura i entorn.

Vivim en una realitat en trànsit, en un món on els referents territorials que s'havien tingut per sòlids i immutables fins fa ben poc s'han descobert fràgils i inestables, tant des de l'acció transformadora de l'home com des de la comprensió que, ja geològicament, el canvi ha estat l'única constant. Només un camp de visió limitat (tant en l'espai com en el temps) ens ha permès inferir l'estabilitat necessària per entendre l'entorn com un conjunt de referències fixes i els llocs com a coordenades estables que emmarquen les nostres accions. A partir de la nostra pròpia capacitat de transformació de l'entorn hem adquirit una nova consciència de relació amb aquest entorn en què trobem que ja no és un marc de referència i sistema de coordenades absolutes, sinó que es constitueix en el dinamisme d'intercanvis en totes direccions, i en retroalimentacions entre cultura i natura fins fa ben poc inimaginables. En resum, doncs, no tenim una terra ferma; en tot cas potser tenim «Terres tremoloses en què la humanitat i la mundanitat es reconeixen. Esglai de terra desfermada i suspesa, de matèria en estat de moviment i canvi constant cap a una forma marina de ferm» (Perejaume, article «Les Senyes», publicat al diari *Avui* el dia 11 de novembre de 2004).

L'enteniment de l'entorn que els plànols de situació d'Enric Miralles vehiculen no pot estar més allunyat de la concepció essencialista i fonamentadora del *genius loci*, segons la qual l'arquitectura revela o posa de manifest certes condicions intrínseques del lloc. Tampoc no es tracta de la invenció d'un lloc *ad hoc* que doni un marc de referència estable al projecte d'arquitectura, de manera que aquest s'entengui com a corol·lari, terme lògic o excrescència quasi natural de certes condicions d'entorn. L'arquitectura dels plànols de situació d'Enric Miralles es produeix acceptant el caràcter magmàtic i

Fig. 1

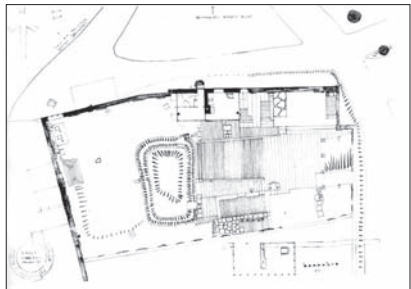

Fig. 2

fluctuant de l'entorn, intensificant les seves relacions amb el projecte d'arquitectura, sense pretendre resoldre'ls en un marc estable. L'arquitectura d'Enric Miralles no deixa de tenir sentit desarelada del seu lloc, ni tampoc és comprensible sense establir relacions amb un lloc concret. Ni contextualista ni abstracta, aquesta arquitectura s'entén com a perpètua transformació de les condicions d'entorn de manera que la mateixa arquitectura es «naturalitza» i esdevé entorn de si mateixa, entorn per continuar transformant, sense resolució possible.

Des del plànol d'un arquitecte egipci datat del 1500 aC (fig. 1) fins a l'Upper Lawn d'Alison i Peter Smithson (fig. 2), determinats documents ens parlen, en un llenguatge semblant, sobre el col·lapse total entre les categories clàssiques d'objecte i entorn; la indestriabilitat entre arquitectura i món.

Al llarg de la seva carrera, Enric Miralles va manifestar un clar interès cap a allò perifèric. Bona part dels seus projectes es van desenvolupar o bé als afores de la ciutat (espacialitat perifèrica) o bé als centres històrics (temporalitat perifèrica).¹ A partir d'una certa massa crítica, el fet perifèric obliga a obviar el problema del centre/origen, del lloc de referència fixa i estable, per assajar una operació de redefinició dels estrats espacials i temporals que defineixen un entorn determinat. En situacions perifèriques, la construcció de l'entorn i la construcció del projecte són la mateixa cosa.

Així, doncs, l'entorn no s'entén com un marc de referència predeterminat on s'insereix, seguint relacions estables, una arquitectura. Tampoc l'arquitectura imposa a un entorn les condicions necessàries perquè esdevingui, retroactivament, el seu marc de referència. Els plànols de situació d'Enric Miralles mostren, en canvi, una realitat múltiple, alhora trobada i construïda, alhora geològica i cultural, en què discernir límits entre món i arquitectura és tan impossible com mancat de sentit. Mentre certes architectures busquen inútilment terres estables on fonamentar-se i d'altres, evitant tota fricció, es volen autònomes i desfonamentades, Enric Miralles esbossa una arquitectura construïda sobre aquesta forma marina de ferm.

NOTA :

1 : «...Cuando empiezas a trabajar en un casco histórico sientes que no es el sitio lo que es periférico, sino el tiempo. El tiempo se convierte en periférico cuando empiezas a trabajar con edificios del siglo XVI: son los límites de lo actual.» Cf. «Una conversación con Enric Miralles», Alejandro Zaera, 1995, *El Croquis* núm. 30 + 49/50, pàgina 8.

A marine kind of land

Roger Paez

This text takes as its starting point the question why site plans are so persistently present in the work of Enric Miralles. Independently of the type of project, geographical location or scale of the operation, the site plan goes beyond its function of locating to systematically become research territory. In the site plans of Enric Miralles, certain aspects of reality, present or past, existing or planned, geological or cultural, enter into play in a harmonious dance in which it is often difficult to distinguish the agents.

Let us suppose that an understanding of the importance of site plans in Miralles' work is based on the fact that they represent a specific way of understanding the relationship between architecture and environment.

We live in a reality in transit, in a world where the territorial referents that until very recently had been regarded as solid and immutable have been revealed as fragile and unstable, by both the transforming action of man and the understanding that, beginning with geology, change is the only constant. Only a limited field of vision (both in space and time) has allowed us to infer the necessary stability to understand the environment as a series of fixed references, and places as stable coordinates that provide a framework for our actions. By means of our capacity to transform the environment we have acquired a new awareness of relation with it, in which the environment ceases to be a framework of reference and a system of absolute coordinates to constitute a dynamism of exchanges in all directions and feedbacks between culture and nature that were until recently unimaginable. To summarise, then, we have no solid ground; what we do have, perhaps, is 'Tremulous ground on which humanity and worldliness recognise each other. Shock of ground broken loose and weighed up, of matter in a state of movement and constant change into a marine kind of land.' (Perejaume, article 'Les Senyes' published in *Avui* newspaper on 11 November 2004).

The understanding of environment contained in Enric Miralles' site plans could not be further from the essentialist conception that supports the *genius loci*, according to which architecture reveals or manifests certain intrinsic conditions of the place. Nor are we dealing with the invention of an *ad hoc* place that produces a stable framework of reference for the architecture project, enabling it to be understood as a corollary, logical term or almost natural excrescence of certain conditions of the environment. The architecture of Enric Miralles' site plans is produced by accepting the magmatic, fluctuating nature of the environment, by intensifying relations with the architecture

project, without aspiring to resolve them in a stable framework. The architecture of Enric Miralles does not cease to have a meaning when taken apart from its place, nor is it comprehensible without establishing relations with a specific place. Neither contextualist nor abstract, this architecture is to be seen as a perpetual transformation of the conditions of the environment in such a way that the architecture itself is 'naturalised' and itself becomes environment, an environment to continue being transformed, with no possible resolution.

From the Egyptian architecture plan dated 1500 BC (fig. 1) to Alison and Peter Smithson's Upper Lawn (fig. 2), certain documents speak a similar language to us: the total break-down between the classical categories of object and environment, the inseparability of architecture and world.

In the course of his career, Enric Miralles manifested a marked interest in the peripheral. Many of his projects were carried out either on the outskirts of the city (peripheral spatiality) or in old towns (peripheral temporality).¹ As of a certain critical mass, the peripheral phenomenon obliges us to leave to one side the issue of centre/origen, of the fixed, stable place of reference, in order to try out an operation to redefine the spatial and temporal strata that define a given environment. In peripheral situations, the construction of the environment and the construction of the project are one and the same.

In this way, the environment is not seen as a predetermined framework of reference into which an architecture is inserted, according to stable relations. Nor does the architecture impose on an environment the necessary conditions to make it, retroactively, its framework of reference. On the contrary, the site plans of Enric Miralles demonstrate a multiple reality, at once found and constructed, geological and cultural, in which discerning the border between world and architecture is as impossible as it is pointless. While some architectures uselessly seek stable ground on which to stand and others, avoiding all contact, aspire to be autonomous and unfounded, Enric Miralles projects an architecture constructed on this marine kind of land.

NOTE :

1 : '...When you start work in an old town, you feel that it is the time rather than the place that is peripheral. Time becomes peripheral when you start to work with 16th-century buildings: they constitute the border of the present-day.' See 'Una conversación con Enric Miralles', Alejandro Zaera, 1995, *El Croquis* issue 30 + 49/50, page 8.

EMPLAÇAMENTS / SITE PLANS

ENRIC MIRALLES + BENEDETTA TAGLIABUE
1995 - 2004

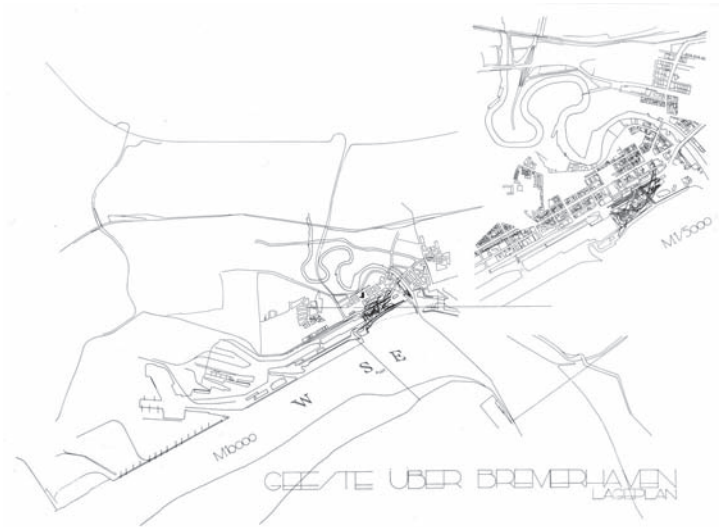
1999

Tribunal de Justícia a Salern
Salerno Court of Justice

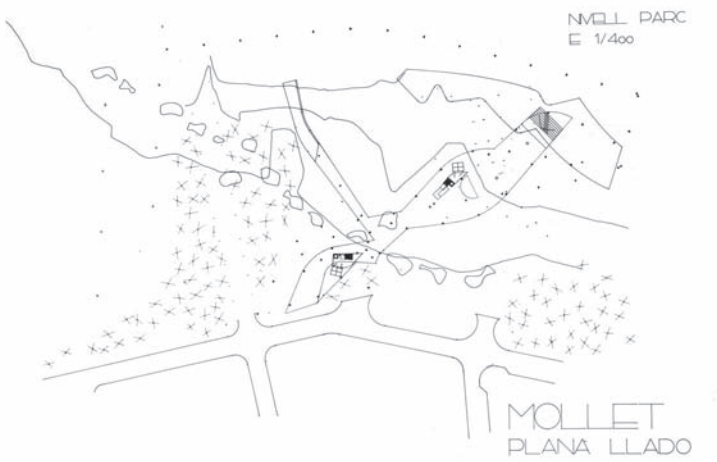
1995

Nou centre al Port de Bremerhaven
New centre in Bremerhaven Port

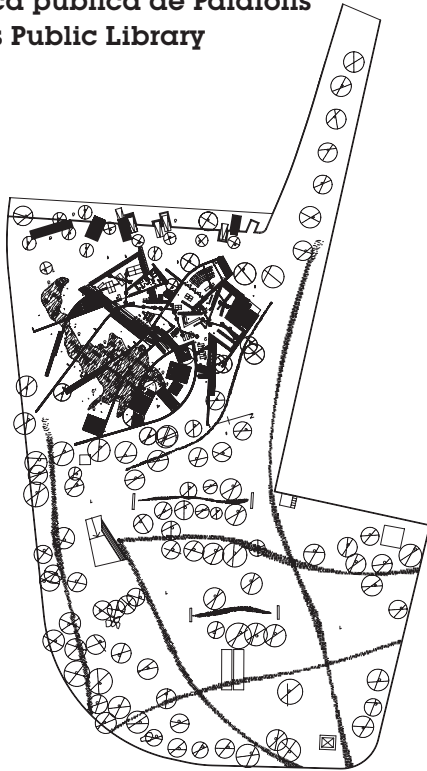
2001

Parc públic i ludoteca a Mollet
Public park and games library, Mollet

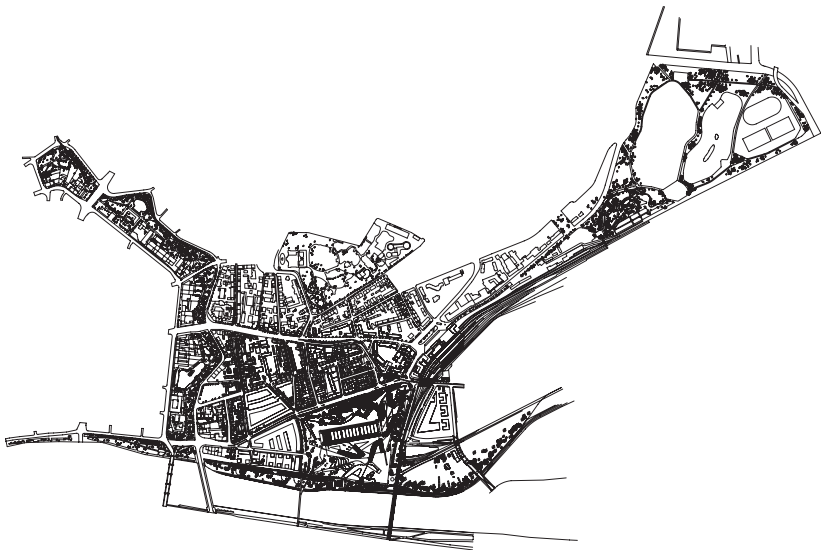
1997

Biblioteca pública de Palafolls
Palafolls Public Library

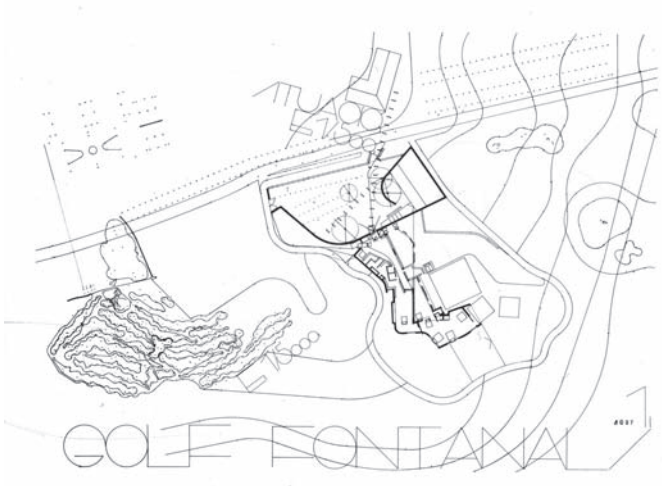
2001

Seu del Banc Central Europeu
European Central Bank Headquarters

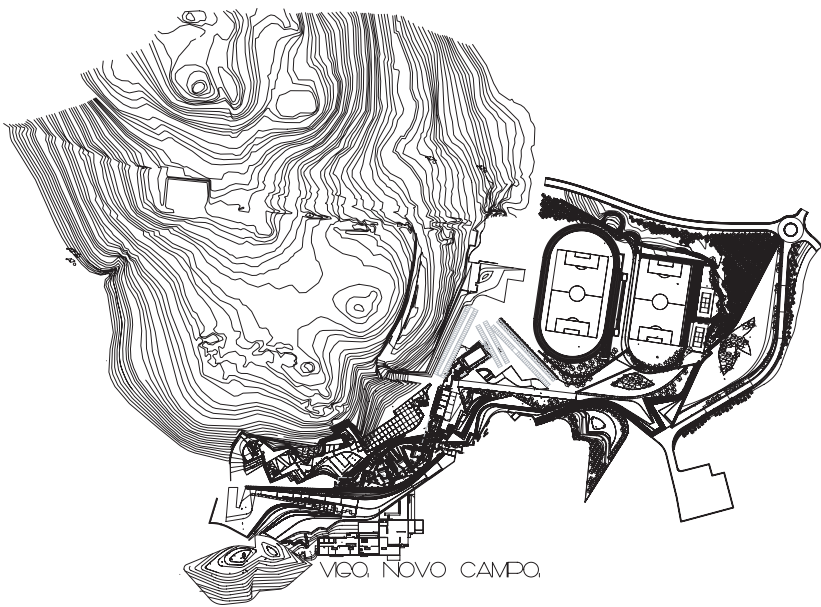
1997

Casa club de golf de Fontanals
Fontanals Golf Club House

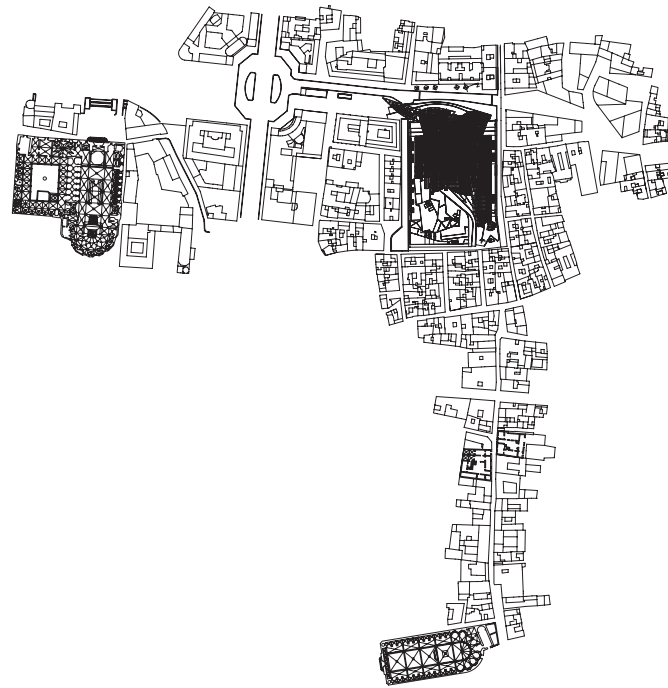
2003

Campus universitari de Vigo
Vigo University Campus

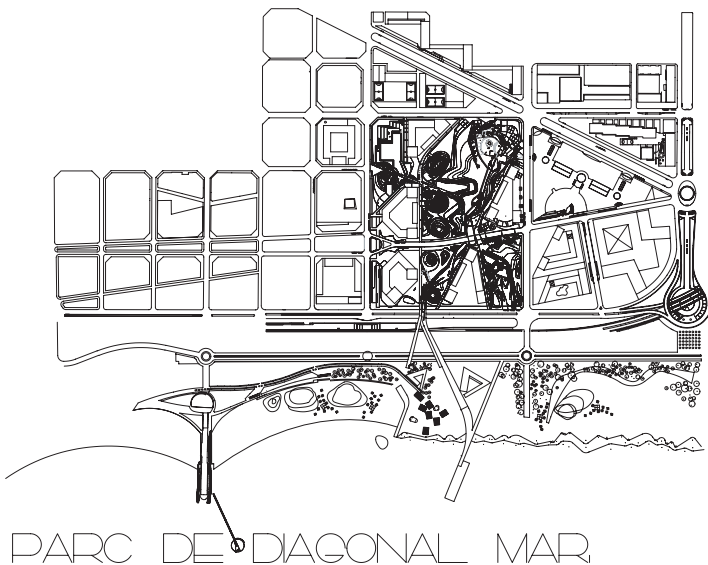
1997

Rehabilitació del mercat de Santa Caterina
Renovation of Santa Caterina market

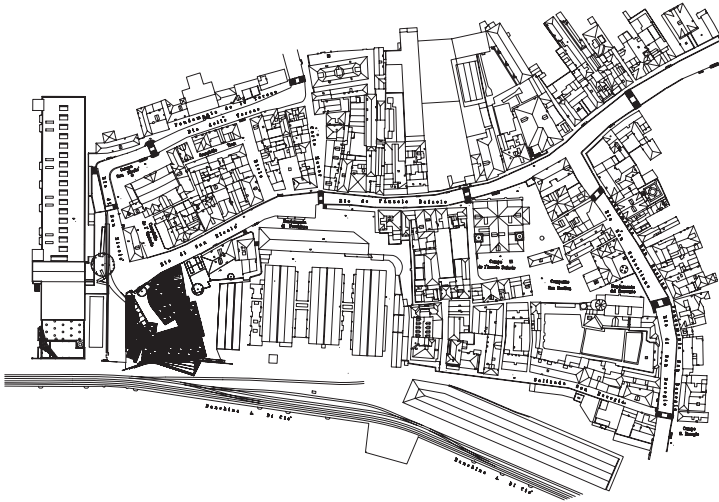
2003

Parc Diagonal Mar
Diagonal Mar Park

1998

Escola d'Arquitectura de Venècia
Venice School of Architecture

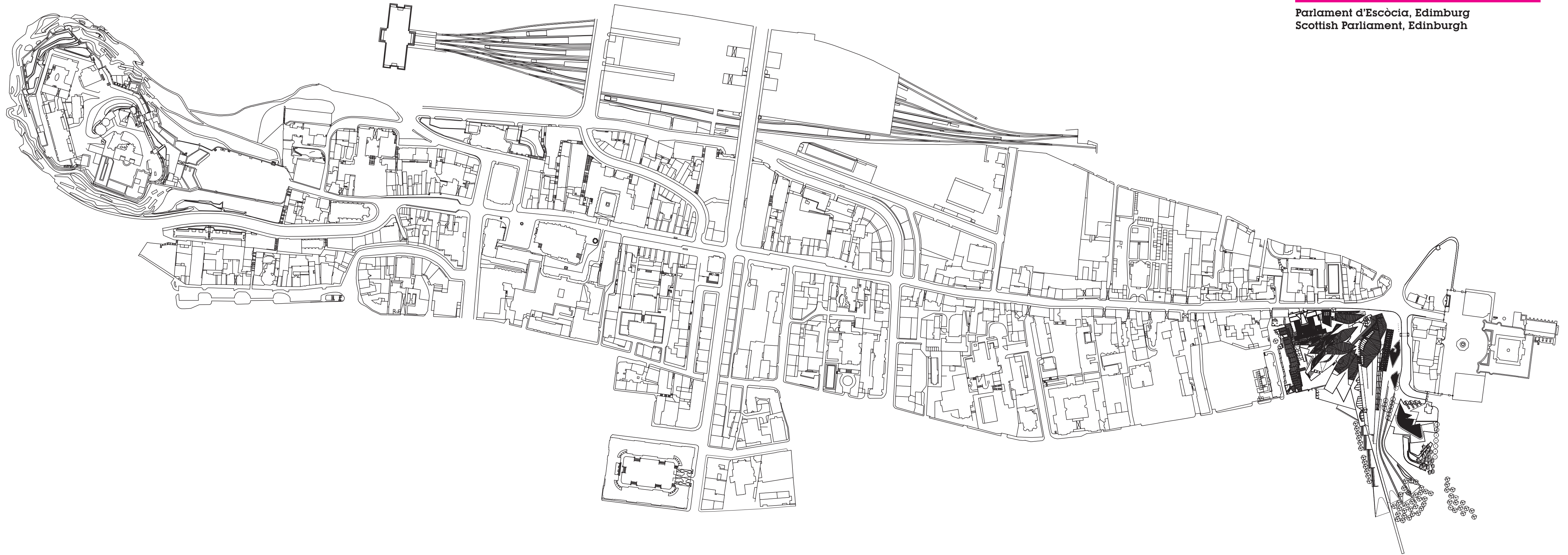
2004

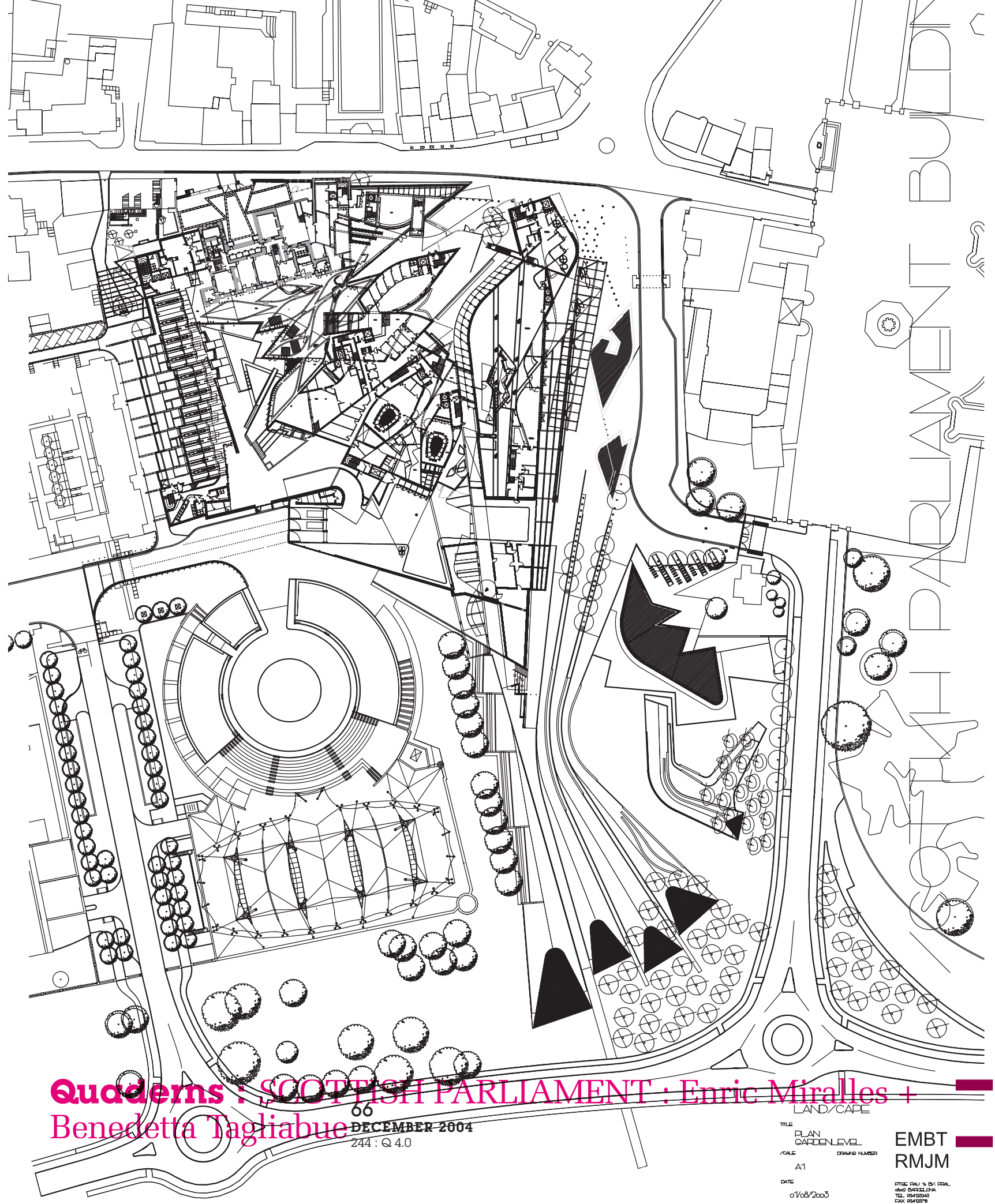
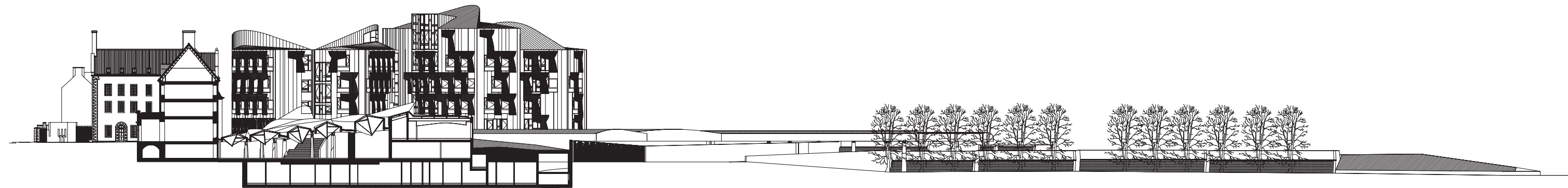
Port d'Hamburg
Hamburg Port

2004

Parlament d'Escòcia, Edimburg
Scottish Parliament, Edinburgh

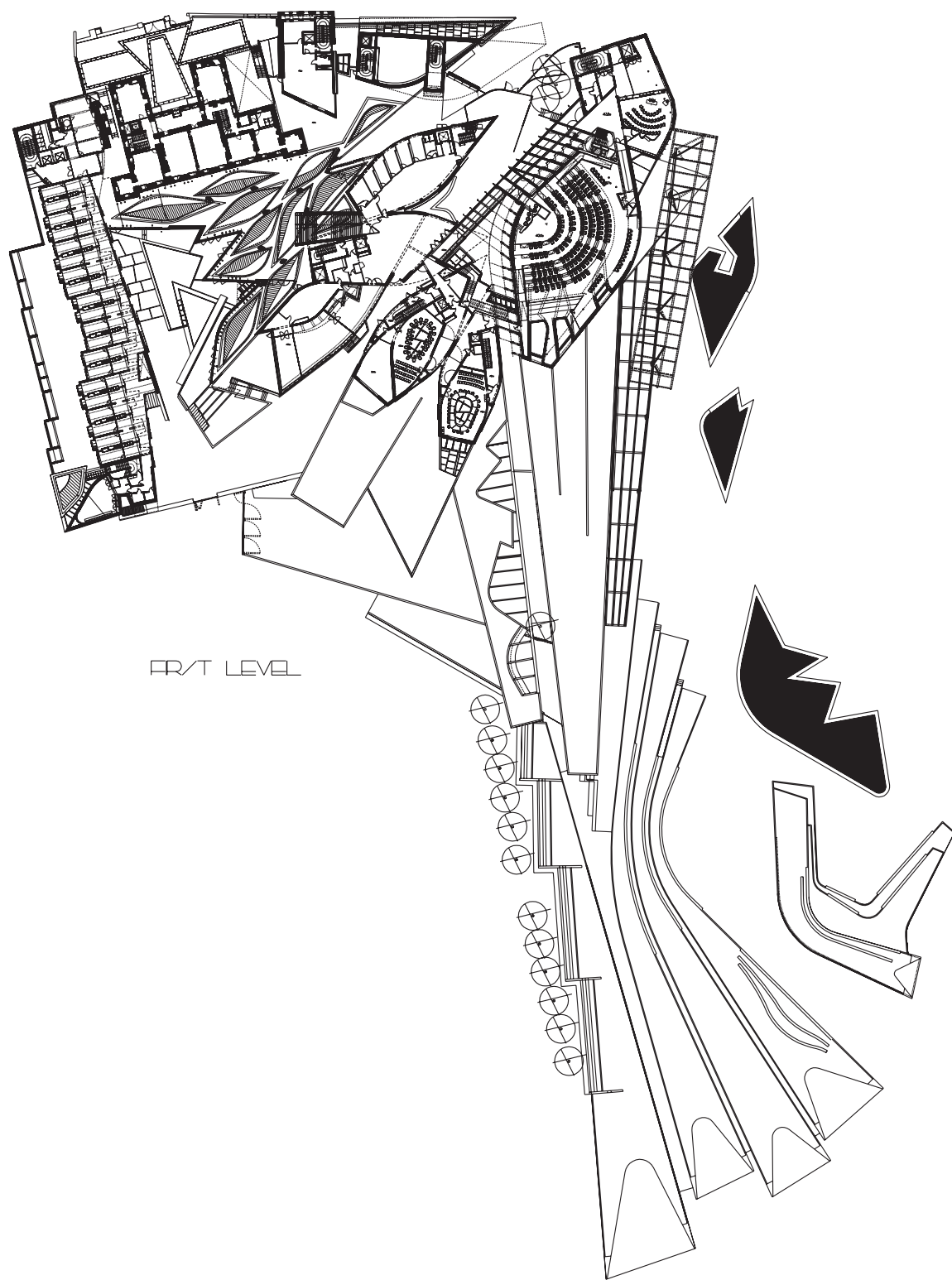
**Quoderns : SCOTTISH PARLIAMENT : Enric Miralles +
Benedetta Tagliabue**

66
DECEMBER 2004
244 : Q 4.0

TITLE
PLAN
GARDEN LEVEL
SCALE
A1
DATE
07/08/2003

EMBT
RMJM

EMBT ONLY IN FINAL
AND REVISIONS
TIL 04/05/04
LOW RESOLUTION

Quaders : SCOTTISH PARLIAMENT : Enric Miralles +
Cecilia Tagliabue

68

DECEMBER 2004

244 : Q 4.0

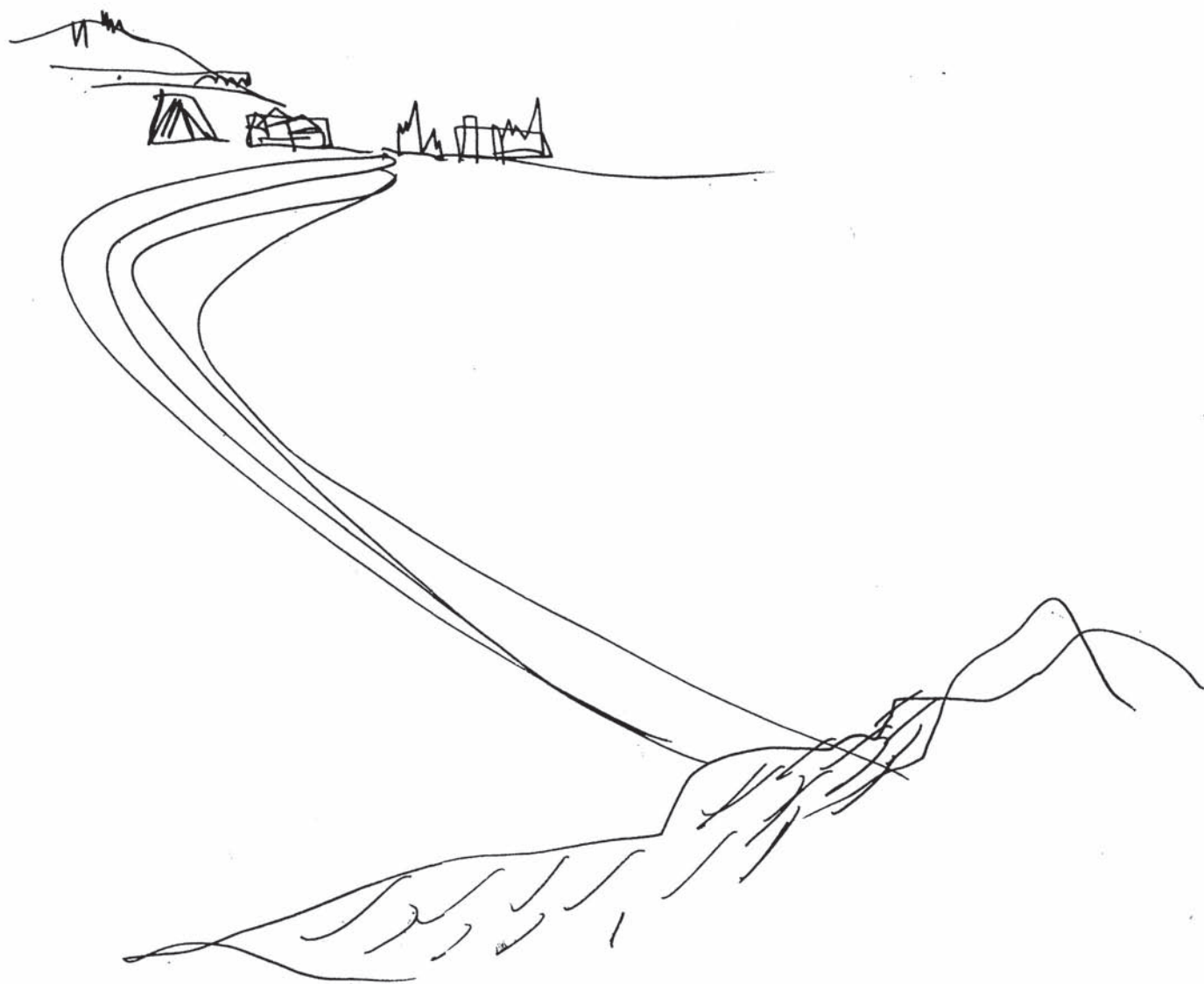
Fotos / Photos : Joan Callis + EMBT

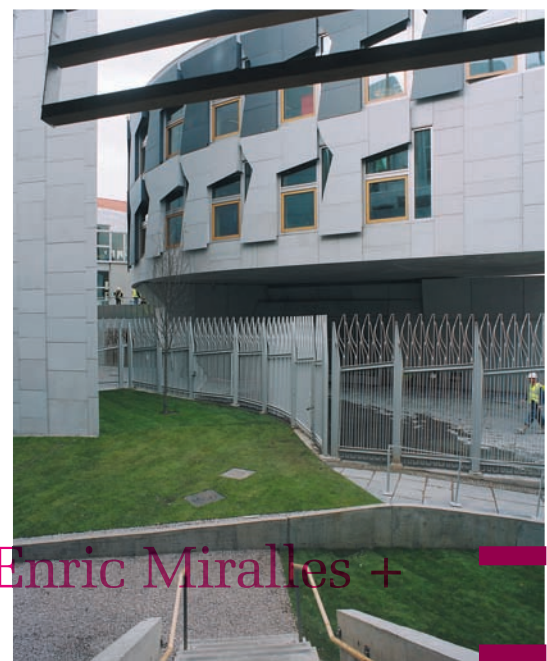

Fotos / Photos : © Stewart Guthrie

© Duccio Malagamba

Quaderns : PARLAMENT D'ESCÒCIA : Enric Miralles +
Benedetta Tagliabue

71
 DESEMBRE 2004
 244 : Q 4.0

CANONGATE, A GIRTH CROSS EDIMBURG COM A SEU DEL PARLAMENT ESCOCÈS

Hi ha poques ciutats com Edimburg, on els edificis, la topografia i la infraestructura s'han construït amb unes interrelacions tan fortes, però alhora tan delicades... Crec que és un lloc on el descobriment, la sorpresa i l'admiració apareixen en el mateix moment en què es comença a descobrir-lo.

Aquesta meravella es veu fomentada per un gran sentit de la responsabilitat, segons el qual l'herència històrica com a qüestió cívica és una prioritat que cal discutir per sobre de si la pedra o el vidre són els materials més escaients.

EL PARLAMENT S'ASSENTA SOBRE LA TERRA.

Aquest és l'objectiu.

És una opinió individual i objectiva, una ambició secreta des de l'inici d'aquest projecte.

Hi ha una sensació intensa que aquesta identificació individual amb la terra condueix a un sentiment col·lectiu.

Diguem que l'edifici hauria d'avançar des d'un extrem de l'Arthur's Seat.

Que arriba a la ciutat procedent d'aquesta roca.

Els edificis representatius a Edimburg es veuen identificats amb indrets topogràfics prominents o amb associacions de carrers i ponts. Aquesta actitud heroica podria resultar problemàtica al nostre emplaçament.

El final de la Royal Mile es veu definit pel palau de Holyroodhouse i per les seves relacions amb les planes i els jardins.

Tinc la sensació que la intensitat es perd. Per tant, és important mirar cap al passat i veure com es van construir els edificis al llarg de la Royal Mile.

Com aquests, els nous edificis se situaran en filera, però com a les persones, els sobresortiran els nassos per mirar.

Es pot veure que hi ha fragments d'edificis que es miren els uns als altres.

Mirades d'un edifici a l'altre...

Però no hem d'oblidar una idea crucial...

ESCÒCIA ÉS UNA TERRA, NO UNA SÈRIE DE CIUTATS.

El Parlament hauria de ser capaç de reflectir la terra que representa. Preferim pensar en termes de la terra, més que no pas en termes de paisatge.

La terra és en si un material, un material físic que pot ser fins i tot un material de construcció.

CANONGATE AT GIRTH CROSS... EDINBURGH AS THE SITE FOR THE SCOTTISH PARLIAMENT

Few cities are like Edinburgh where buildings, topography and infrastructure have been built with such strong yet delicate relations... I think it is a place where wonder, surprise and admiration appear as one starts to discover it...

This marvel is followed by a great sense of responsibility, where historical inheritance as a civic issue must be discussed as a priority over whether stone or glass is the better material.

THE PARLIAMENT SITS IN THE LAND...

This is a goal.

It is an individual subjective opinion, a secret ambition from the beginning of this project...

a strong feeling that this individual identification with land carries a collective feeling...

Let us say the building should come from the end of Arthur's Seat... Arrives into the city and comes from the rock.

Representative buildings in Edinburgh are identified with prominent topographical sites or with road and bridge associations...

this kind of heroic attitude could be problematic on our site...

The end of the Royal Mile is defined by the Palace of Holyroodhouse and its relationship to the plains and gardens.

I have the feeling that intensity is lost ... Then it is important to look into the past and see how buildings were made along the Royal Mile... Like them, these new buildings will exist along a row, but like people will stick out their noses to look.

You see fragments of buildings looking at each other... glimpses from one building to another...

But we should not forget a crucial idea...

SCOTLAND IS A LAND ... IT IS NOT A SERIES OF CITIES.

The Parliament should be able to reflect the land which it represents.

We prefer to think in terms of the land, better than landscape...

The land is itself a material, a physical material that can even be a building material.

PARLAMENT ESCOCÈS, EDIMBURG, REGNE UNIT
SCOTTISH PARLIAMENT, EDINBURGH, UK

Arquitectes / Architects :

ENRIC MIRALLES, BENEDETTA TAGLIABUE. EMBT ARQUITECTES
ASSOCIATS, SL. En col·laboració amb / In a joint venture
with : RMJM SCOTLAND LTD, M.A.H DUNCAN, T.B. STEWART.

Equip d'EMBT per al concurs / EMBT staff for the
Competition :

JOAN CALLIS, cap del projecte / project leader
CONSTANZA CHARA, OMER ARBEL, FABIAN ASUNCIÓN, STEVEN
BACAUS, MICHAEL EICHHORN, CHRISTOPHER HITZ, FRANCESCO
MOZZATI, LEONARDO GIOVANOZZI, FERGUS MC ARDLE, FERNANDA
HANNAH, ANNIE MARCELA HENAO, RICARDO JIMÉNEZ

Equip d'EMBT per al projecte / EMBT staff for the Project :

JOAN CALLIS, cap del projecte / project leader
KARL UNGLAUB, arquitecte / site architect
CONSTANZA CHARA, UMBERTO VIOTTO, MICHAEL EICHHORN,
FABIAN ASUNCIÓN, FERGUS MC ARDLE, SANIA BELLI, GUSTAYO
SILVA NICOLETTI, VICENZO FRANZA, ANTONIO BENADUCE, ANDREW
VRANA, BERNARDO RÍOS, TORSTEN SKOETZ, TOMOKO SAKAMOKO,
JAVIER GARCÍA GERMÁN.

ANNIE MARCELA HENAO, CHRISTIAN MOLINA, ÁNGEL GASPAR
CASPRADO, NADJA PRÖWER, SANIA BELLI, PEDRO OGESTO
VALLINA, LEONARDO GIOVANNIOZZI, SARA HAY, MARCO SANTINI,
FRANCESCO MATUCCI, CRISTIANE FELBER, MARCO DE LA
PORTA, SONIA HENRIQUES, LUCIANO DI ROMANICO, JAN LOCKE,
CHRISTINE STAUSS, SANDRA STECKLINA, SIMONE BRUSSAFERI,
CLAUDIA LUCCHINI, STEFAN GEENEN, KRISTINA KINDER,
FRANZISKA BARTSH, ADAM STRONG, PATRICIA GIACOBBE, RAFAEL
DU MONTARD, FLORENCIA VECHEER

Equip d'EMBT per al projecte executiu / EMBT staff for the
Executive Project :

JOAN CALLIS, cap del projecte / project leader
KARL UNGLAUB, arquitecte / site architect
CONSTANZA CHARA, UMBERTO VIOTTO, EUGENIO CIRULLI, FERGUS
MC ARDLE, LEONARDO GIOVANNIOZZI, FRANCESCO MATUCCI,
EMANUELE BOTTIGELLA, TORSTEN SKOETZ, ALBERT NASSER,
JORGE ROLLÁN RAFFIN, GRIET LAMBRECHTS, SANDY BRUNNER,
PÉTER SÁNDOR NAGY

Assessors del projecte / Project consultants :

Aparelladors / Quantity surveyors : DAVIS LANGDON &
EVEREST

Enginyers d'estructures / Structural engineers ;
OYE ARUP & PARTNERS

Disseny de façana / Façade design ; ARUP FACADES

Consultors d'accessibilitat / Access consultants ; BURD
HAPPOLD FEDRA

Assessors de servei d'àpats / Catering consultants ;
MERRITT-HARRISON CATERING CONSULTANTS

Assessors de protecció contra incendis / Fire consultants ;
WS ATKINS

Enginyers de serveis per a la construcció / Building
services engineers ; RMJM BUILDING SERVICES

Enginyeria civil/estructural / Civil/Structural engineers;
RMJM STRUCTURES

Adquisició d'art / Art procurement ; ART IN PARTNERSHIP

Disseny de l'exposició pública / Designers of public
Exhibition ; GRAVEN IMAGES

Paisatgistes / Landscape architects ; RMJM LANDSCAPE

Assessors de medi ambient / Environmental consultants ;
ECD ENERGY & ENVIRONMENT

Assessors d'il·luminació / Lighting consultants ; OVI
Enrique Peiniger NY

Assessors en el control de l'edificació / Building control
Advisors ; CAIRNS PROPERTY SERVICES

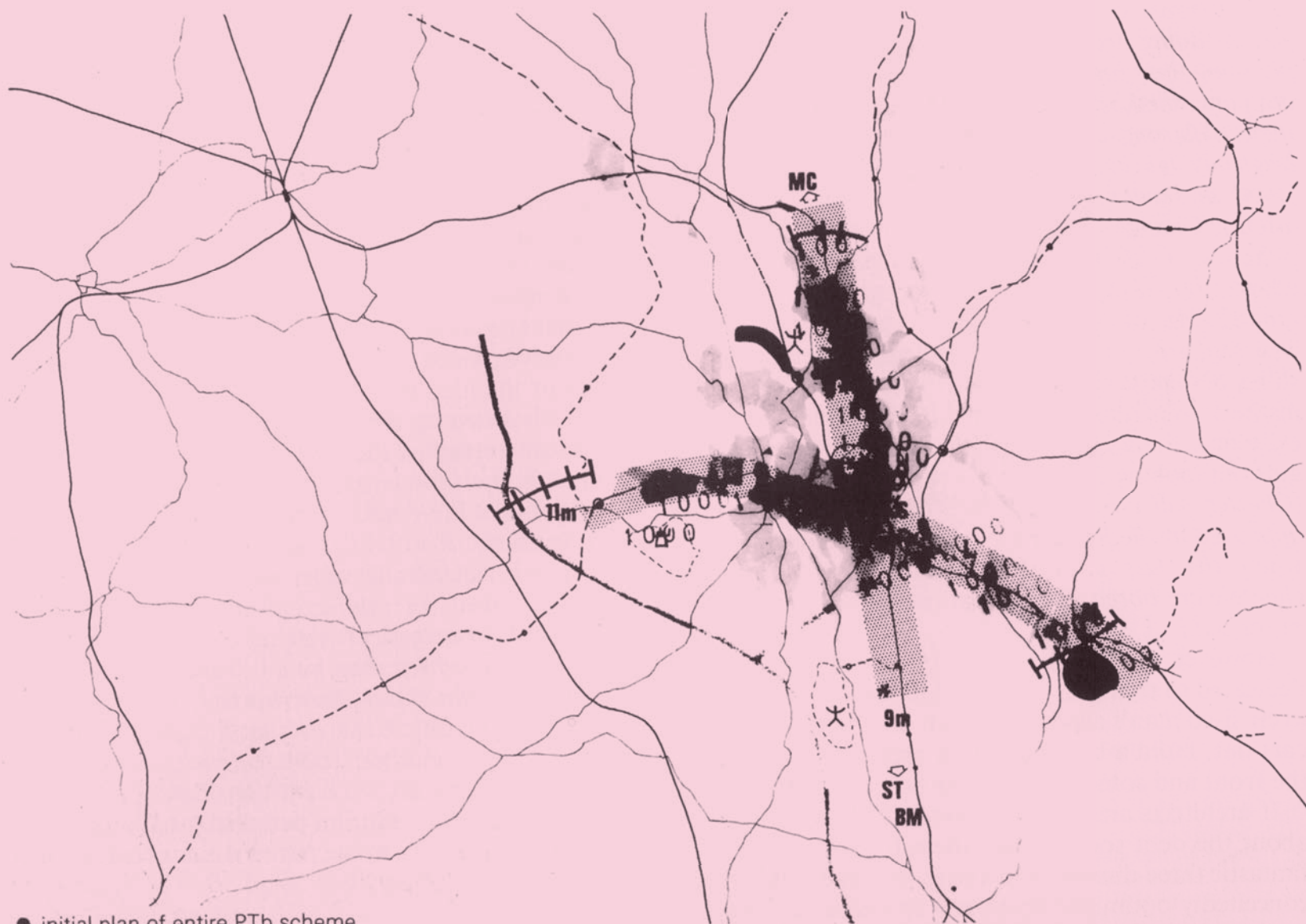
Assessors de projecte / Planning supervisors ; TURNER
TOWNSEND MANAGEMENT SYSTEMS

Assessors d'acústica / Acoustic consultants : SANDY BROWN
ASSOCIATES

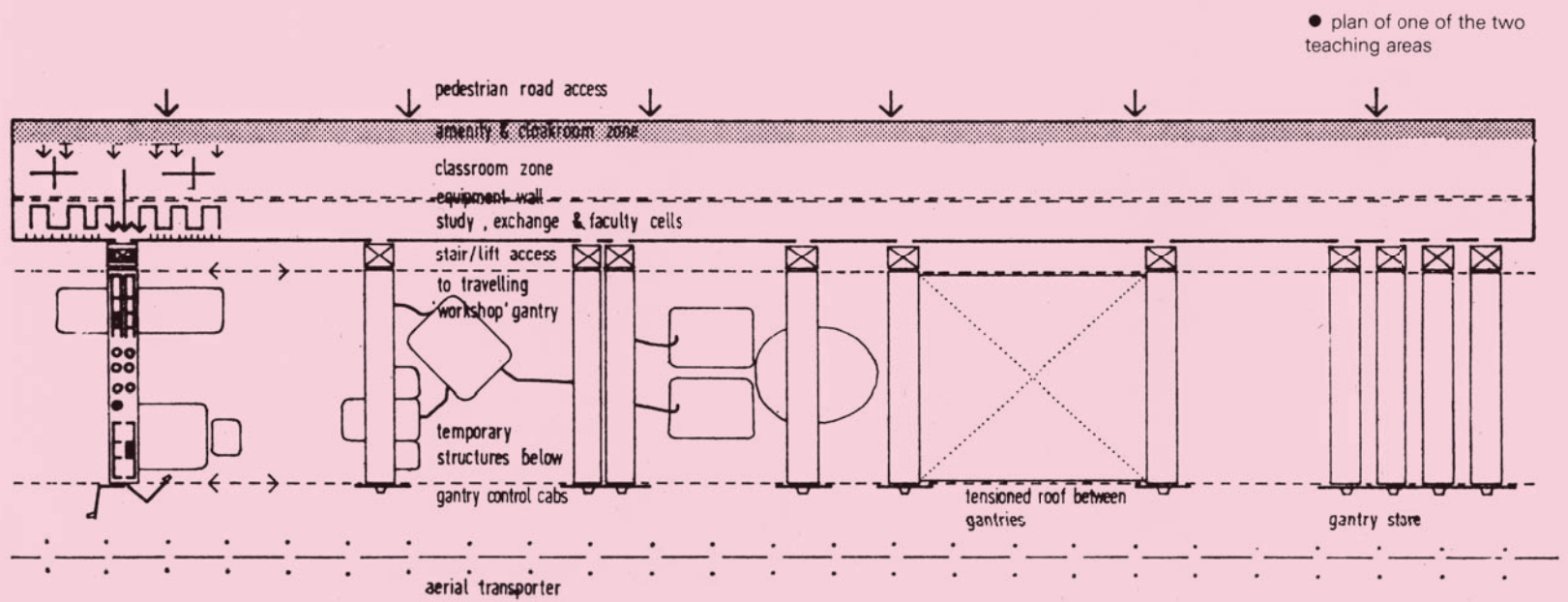
Assessors de Harling; Especificacions per a Queensberry,
House / Advisors on Harling Specifications for Queensberry
House ; SCOTTISH LIME CENTRE

Assessors de senyalització / Signage consultants ; CDT

Assessors de seguretat i salut / Health & Safety Regulation
advisors : HEALTH & SAFETY EXECUTIVE

● initial plan of entire PTb scheme

© Duccio Malagamba

Quaderns : SCOTTISH PARLIAMENT : Enric Miralles + Benedetta Tagliabue

78

DECEMBER 2004

244 : Q 4.0

Quaderns : PARLAMENT D'ESCÒCIA : Enric Miralles +
Benedetta Tagliabue

79
DESEMBRE 2004
244 : Q 4.0